

Justyna Miklaszewska: Miłowit Kuniński – filozof polityki

Miłowit Kuniński starał się zaszczerpić na gruncie polskim poglądy F. A. von Hayeka, a w czasach socjalizmu propagowanie jego koncepcji było aktem odwagi i sprzeciwu wobec komunistycznego systemu – pisze o zmarłym profesorze Justyna Miklaszewska dla „Teologii Politycznej Co Tydzień”.

Miłowit Kuniński był wybitnym, znanym w Polsce i poza jej granicami filozofem polityki, a także wszechstronnym badaczem historii myśli politycznej, filozofii kultury, historii filozofii nowożytnej i współczesnej. Był Autorem znakomitych monografii m.in.: *Myślenie modelowe w socjologii Maxa Webera* i *Wiedza, etyka i polityka w myśli F. A. von Hayeka*. Ta ostatnia stanowiła zwieńczenie jego wieloletnich badań nad koncepcją amerykańskiego filozofa, którego poglądy, w swoich artykułach i przekładach, starał się zaszczerpić na gruncie polskim.

W czasach socjalizmu propagowanie koncepcji Hayeka było aktem odwagi i sprzeciwu wobec komunistycznego systemu, który autor *Drogi do zniewolenia* poddawał druzgocącej krytyce, jako ustrój niszczący ludzką wolność i przedsiębiorczość.

Kuniński nie tylko przybliżył Hayekowską filozofię wolności studentom, lecz także starał się, by jego ekonomiczne liberalne poglądy były realizowane w praktyce gospodarczej. Dlatego aktywnie uczestniczył w działalności odczytowej Krakowskiego Towarzystwa Przemysłowego oraz Ośrodka Myśli Politycznej, którego był współzałożycielem, dyrektorem i wieloletnim prezesem. Podobnie jak jego przyjaciel z Instytutu Filozofii UJ, Mirosław Dzielski, uważał, że walka z systemem socjalistycznym toczy się nie tylko na ulicach, ale przede wszystkim w dziedzinie myśli i jest walką na idee, toteż praca polegająca na szerzeniu liberalnych koncepcji w świadomości społecznej jest niezbędna do pokonania niszczącego ludzką wolność i nieefektywnego ekonomicznie ustroju.

Jego ostatnia książka, „O cnotach, demokracji i liberalizmie rozumnym” może być uznana za jedną z najbardziej wartościowych prac z zakresu filozofii politycznej, jakie się u nas ukazały

Syntetycznym wykładem jego poglądów jest opublikowana już w wolnej Polsce ostatnia jego książka: *O cnotach, demokracji i liberalizmie rozumnym*, która może być uznana za jedną z najbardziej

wartościowych prac z zakresu filozofii politycznej, jakie się u nas ukazały. Składają na nią eseje i artykuły dotyczące problematyki demokracji, jej podstaw filozoficznych oraz jej związku z wartościami etycznymi, jak również teorii współczesnego liberalizmu w tej odmianie, którą reprezentował Hayek, zaś w Polsce – Adam

Krzyżanowski czy Mirosław Dzielski. Szczególnie interesujące są zawarte w książce rozważania odnoszące się do spraw polskich, przedstawione tu analizy tożsamości narodowej i stosunku Polaków do spuścizny komunistycznej. Brzmiały one dziś niezwykle aktualnie i stanowią istotny głos w obecnie toczących się dyskusjach oraz polemikach.

Miłek Kuniński miał w swoim dorobku kilkadziesiąt artykułów, brał udział w wielu konferencjach krajowych i zagranicznych, wygłaszał odczyty i wykładał w znanych uniwersytetach europejskich w Wielkiej Brytanii i w Holandii (Leiden) oraz w amerykańskim uniwersytecie w stanie Utah. Jego wykłady w macierzystej uczelni, Uniwersytecie Jagiellońskim, cieszyły się ogromnym uznaniem, umiał bowiem nawiązać ze słuchaczami bliski kontakt; pod jego kierunkiem powstało wiele prac magisterskich oraz kilka rozpraw doktorskich.

Z Uniwersytetem Jagiellońskim był związany od początku swej drogi naukowej, najpierw jako student socjologii i filozofii, a od 1977 roku jako doktor filozofii i pracownik Zakładu Historii Filozofii w Instytucie Filozofii UJ, gdzie osiągał kolejne stopnie akademickiej kariery, aż po stanowisko profesora UJ i – w latach 2008-12 – dyrektora tego Instytutu.

W latach osiemdziesiątych Miłek Kuniński włączył się w ruch związkowy Solidarności: zakładał struktury uniwersyteckie i instytutowe związku, był członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w UJ (1980-81), a potem, w stanie wojennym kierował tajnymi pracami związku w Instytucie Filozofii. Polegało to na kolportażu ukazujących się poza cenzurą książek i czasopism, a także

na organizowaniu wykładów i odczytów pozauniwersyteckich. Pamiętam międzynarodową konferencję, którą Miłek organizował w latach 80., na temat liberalizmu, na którą przyjechali znakomici uczeni z całego świata, w tym Roger Scruton i Murray Rothbard. Konferencja odbywała się w małej miejscowości, w Paszkówce pod Krakowem, a autokar z gośćmi zagranicznymi eskortowała z lotniska milicja, co nie było przejawem dążenia do zapewnienia bezpieczeństwa, lecz w owym czasie miało być elementem zastraszenia środowiska uczonych.

Po odzyskaniu niepodległości Miłek kontynuował swą działalność już nie tylko na gruncie krakowskim, uczestniczył bowiem aktywnie w życiu naukowym, społecznym i politycznym kraju, pełniąc ważne funkcje publiczne: był członkiem Rady ds. Reform Ustrojowych przy Prezesie Rady Ministrów RP (1998-99), wiceprzewodniczącym Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1991-92), a w ostatnich latach członkiem Komitetu Nauk Filozoficznych.

*W moich oczach był nie tylko
wybitnym filozofem,
specjalizującym się w filozofii
politycznej i największym w
Polsce znawcą filozofii
Hayeka, ale też uczonym,
który był otwarty na świat*

Miłek Kuniński był człowiekiem prawdziwie mądrym, pełnym życzliwości i wyrozumiałości. Zналиśmy się i przyjaźniliśmy od wielu lat, pracowaliśmy w tym samym Zakładzie

Historii Filozofii i miałam okazję współpracować z nim w rozmaitych działaniach naukowych, dydaktycznych i społecznych: zarówno w Instytucie jak i poza nim. W moich oczach Miłek był nie tylko

wybitnym filozofem, specjalizującym się w filozofii politycznej i największym w Polsce znawcą filozofii Hayeka, ale też uczonym, który był otwarty na świat. Dzięki jego kontaktom osobistym mogliśmy w Instytucie wysłuchać wykładów światowej sławy uczonych, których zapraszał do Krakowa. Ja i moi koledzy współpracowaliśmy z nim, gdy organizował wykłady gościnne i konferencje w Uniwersytecie, a także, gdy zachęcał nas do wygłaszania wykładów w ramach programów edukacyjnych dla młodzieży szkolnej i akademickiej w Ośrodku Myśli Politycznej.

Był człowiekiem, który potrafił pracować z ludźmi o rozmaitych poglądach, nawet z takimi, z którymi się nie zgadzał; zawsze udawało mu się osiągnąć kompromis. Miał przy tym ogromną kulturę osobistą; zachowywał spokój i rozsądek w rozmaitych trudnych sytuacjach, nie prowokując konfliktów. Dlatego był nie tylko uczonym znanym i cenionym w środowisku filozoficznym w Polsce, ale też człowiekiem bardzo lubianym i powoływanym do rozmaitych gremiów akademickich oraz działań społecznych. Wszystko, co robił, wykonywał w sposób niezwykle odpowiedzialny i perfekcyjny. Był dla nas, Przyjaciół i współpracowników doradcą, do którego zwracaliśmy się z rozmaitymi problemami, na którego zawsze można było liczyć, a dla grona swych uczniów - prawdziwym wzorem do naśladowania.

Justyna Miklaszewska